Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Guzun Corneliu)
Dosarul nr. 3a-3177/25
2-23032653-02-3a-31102025

D E C I Z I E

28 ianuarie 2026 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorilor Cașcaval Andrei și Bagrin Lucia
Grefier Jumiga Tamara

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de Direcția generală arhitectură urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 mai 2025, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Calmâș Valentina și Barbuța Ala către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare privind impunerea la acțiune,

A C O N S T A T A T:

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 2 martie 2023, reclamantele Calmâș Valentina și Barbuța Ala au depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare privind impunerea la acțiune.

În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că Calmâș Valentina și Barbuța Ala, domiciliază în blocul locativ ***** de pe *****, mun. Chișinău.

Menționează că, blocul locativ ***** (cu 9 nivele) de pe *****, mun. Chișinău a fost edificat în anii 19*****, la proiectare fiind prevăzută o zonă foarte largă de „tampon” între artera de transport principală (*****) și blocul de locuit. În aceste circumstanțe, blocul locativ ***** este amplasat nu în proximă apropiere de bulevard, ci la o distanță de 100 m - 200 m, de-a lungul anilor locatarii având acces liber spre bulevard, având drumuri largi de acces, cărări și poteci, pe terenurile proprietate municipală.

Afirmă că, în perioada anilor 2006-2007, pe terenurile aflate în proprietate (privată) municipală amplasate între blocul locativ ***** și *****, mun. Chișinău, a fost edificat un nou bloc locativ multietajat, blocul locativ *****.

Tot în perioada anilor 2006-2007, pe terenurile aflate în proprietate (privată) municipală amplasate între blocul locativ ***** și *****, mun. Chișinău, au mai fost

edificate două blocuri locative multietajate - blocul locativ *****, și blocul locativ *****.

Menționează că blocurile *****formează un complex de clădiri cu un perete exterior comun, practic fiind lipite între ele, iar între aceste blocuri și blocul ***** este un spațiu de aproximativ 10 m.

Comunică că inițial, la etapa de proiectare și construcție, locatarilor blocului ***** și 82/1 cărora li s-a restricționat accesul spre *****, li s-a promis organizarea de multiple căi de acces spre *****, astfel încât drepturile acestora să nu fie afectate.

Însă, după edificarea blocurilor locative *****, ***** de pe *****, a fost edificat și un gard metalic (din metal forjat), cu fundație de beton, pe perimetrul terenurilor acestor blocuri locative (terenurile au rămas în proprietate municipală, fiind transmise în gestiune economică Asociaților Coproprietarilor în Condominiu).

Relevă că nu cunosc dacă construcția acestor garduri a fost autorizată și certificată în modul stabilit de legislație, ori însuși răspunsurile organelor administrației publice locale sunt contradictorii și se exclud reciproc.

Cert este faptul că inițial, între blocurile locative *****, ***** de pe *****, a fost amenajată o cale pietonală de acces (foarte îngustă) pentru locuitorii blocului locativ ***** (și a altor blocuri din preajmă) spre bulevardul *****, care a fost utilizată până în aprilie 2020, când în mod abuziv, în locul căii de acces a fost instalată o secțiune de gard din fier forjat, care a blocat definitiv accesul spre Bulevardul *****.

Susțin că, instalarea gardului metalic creează impedimente și probleme locatarilor din ***** *****, care nu au acces direct la farmaciile, stațiile din preajmă (de pe *****), fiind constrânși să înconjoare blocurile ***** și ***** de pe *****, precum și alte clădiri și construcții pentru a ajunge la strada principală.

Comunică reclamantele că prin scrisoarea nr. B320/20 din 26 mai 2020, Pretura Botanica, a informat Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare (în continuare DGAURF) că în rezultatul examinării la fața locului, s-a stabilit că terenurile din preajma blocurilor locative din ***** ***** și ***** ***** sunt îngrădite cu garduri metalice și blocate mai multe accese spre *****. Tot, prin aceiași scrisoare Pretura Botanica a solicitat DGAURF eliberarea actelor ce confirmă hotarele liniilor roșii și schemele de amenajare a gardurilor din ***** *****. ***** și ***** *****.

Astfel, conform răspunsurilor primite de cet. Barbuța Ala, de la pretura Botanica nr. C- 112/21 din 1 martie 2021 și nr. B-222/22 din 18 aprilie 2022, a fost informată că la 29 iulie 2020, DGAURF a comunicat că la 16 iulie 2020 a întocmit Actul nr. 39/2020 (n.n. pe care cet. Barbuța Ala și/sau Calmâș Valentina nu l-au recepționat) prin care se constată că terenul din ***** ***** nr. cadastral ***** cu suprafața de 0,4442, transmis în folosință A.C.C. 55/109, pe perimetru este îngrădit cu un gard din metal forjat și cu fundație din beton, conform deciziei Consiliului Municipal Chișinău nr. 6/34/1 din 19 mai 2009 și titlul de autentificare a deținătorului de teren nr. ***** din 10 iunie 2009, terenul dat a fost atribuit în folosința A.C.C. NR. 55/109, pentru exploatarea și deservirea blocului de locuit. Conform actului de constatare în teren nr. 40/2020, s-a constatat că terenul din ***** *****(nr. cadastral *****) cu suprafața de 05585 ha, transmise în folosință A.C.C. 55/132 și o parte din terenul proprietate municipală (cu nr. cadastral

*****), pe perimetru este îngrădit cu un gard din metal forjat cu fundație de beton, blocând calea de acces către imobilele învecinate, conform Deciziei Consiliului municipal nr. 5/34 din 17 septembrie 2012, terenul din ********** ***** (nr. cadastral *****) au fost atribuite în folosință ACC nr. 55/132 pentru exploatarea și deservirea blocurilor de locuit, pe care a fost instituită zonă de servitute (acces de uz public).

În continuare relatează că, potrivit acelorași răspunsuri parvenite de la Pretura Botanica, au fost informate că reieșind din scrisoarea nr. 01/-07-1*****0 din 10 august 2020 DGAURF a comunicat preturii în mod suplimentar că la petițiile cet. Corneliu Pîntea nr. 11/20 și 12/20 din 7 august 2020, au fost prezentate actele (n.n. pe care cet. Barbuța Ala și/sau Calmâș Valentina nu le-au recepționat) în baza cărora au fost instalate gardurile din ***** **********, invocându-se că acestea au fost instalate în anii 2008-2009 deși blochează calea de acces situată pe teren public.

În altă ordine de idei rețin că, prin cererea privind eliberarea informației nr. 1164 din 17 martie 2022, avocatul Stela Bargan în interesele cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina, a solicitat de la Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare verificarea legalității instalării gardului (nominalizat supra), întreprinderea măsurilor necesare pentru atragerea la răspundere în conformitate cu prevederile legale a persoanelor vinovate, eliberarea informațiilor cadastrale detaliate cu privire la terenurile pe care au fost instalate gardurile metalice, să fie eliberată informația dacă pentru instalarea acestui gard au fost eliberate autorizațiile necesare și eliberarea copiilor de pe aceste acte, întocmirea unui act de constatare la fața locului a terenului îngrădit.

Însă, până la moment, nici solicitările repetate ale Preturii Botanica, nici cererea cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina, nu au fost soluționate în termen util. La numeroasele tentative a petiționarilor de a afla etapa examinării și soluționării cererii au primit informații și scuze formale, referitor la lipsa de reacție din partea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare.

Consideră că o astfel de abordare formalistă este inadmisibilă, mai ales în situația în care, blocarea căii de acces spre ***** afectează un număr impunător de persoane, printre care bătrâni care se deplasează cu greu, mame cu copii mici (cu cărucioare) și alte persoane cu deficiențe locomotorii;

Situația cu blocarea căii de acces pentru locuitorii blocului ***** de pe ***** se derulează mai bine de 2 ani de zile, timp în care toate autoritățile publice locale (Pretura Botanica, Primăria mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău), inclusiv și Direcția au fost avizate de nenumărate ori despre situația creată. Consideră că în această perioadă, în condițiile îndeplinirii conforme a atribuțiilor ce revin fiecărei instituții, se putea soluționa leger situația creată, cu atât mai mult, că prin Decizia Consiliului municipal nr. 5/34 din 17.09.2012, terenul din ********** ***** (nr. cadastral *****) au fost atribuite în folosință ACC NR. 55/132 pentru exploatarea și deservirea blocurilor de locuit, pe care a fost instituită zona de servitute (acces de uz public).

Atestă că, lipsa de acțiune în continuare din partea DGAURF, încurajează (voit sau nevoit) abuzul de drept și din partea altor asociații de locatari, persoane fizice sau juridice, care martori fiind ale lipsei de reacție din partea autorităților publice, vor spori acțiunile samavolnice, periclitându-se astfel ordinea de drept în spațiul public.

Comunică în continuare că potrivit pct. 2.2. din Regulamentul DGAURF a Consiliului municipal Chișinău, „Stabilirea modului de utilizare a terenurilor, cu respectarea regimului de construire și a funcțiilor urbanistice ale obiectivelor amplasate pe teritoriile unităților administrativ- teritoriale din municipiul Chișinău” este atribuția funcțională a DGAURF.

Reclamantele au solicitat:

-anularea în totalitate actul administrativ individual defavorabil fără număr și fără dată a Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău, prin care a fost lăsată fără soluționare cererea prealabilă nr. 1 din 4 noiembrie 2022, înaintată de avocatul Bejenar Dumitru în interesele cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina;

-obligarea Direcției Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău să emită actul administrativ individual prin care se va elibera reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina copii autentificate a următoarelor acte:

-Actul nr. 39/2020 din 16 iulie 2020, întocmit de Direcția Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

-Actul nr. 40/2020 din 16 iulie 2020, întocmit de Direcția Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

*-Certificate de urbanism informative pentru loturile de teren nr. cadastrale *****,***** și ***** (plata taxelor necesare și-o asumă);*

*-Actele ce confirmă hotarele liniilor roșii și schemele de amenajare a gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****;*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina dacă gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** au fost sau nu autorizate. În cazul unui răspuns afirmativ, să fie eliberate următoarele informații:*

*-eliberarea copiilor autentificate documentației de proiect, a schemei de amenajare, certificatelor de urbanism și avizele eliberate pentru autorizarea gardurilor nominalizate, extrasele din registrele de evidență a certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire (cu informația despre data primirii documentelor și data de eliberare a actelor administrative solicitate) precum și toate actele deținute de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în legătură cu autorizarea, avizarea, construcția și exploatarea gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****.*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina referitor la faptul, din care cauză din scrisoarea nr. 21/3393/21/3387 din 03.07.2020 și din scrisorile nr. 01/1-07-16644 și 01/1-07-16645, reiese că gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** nu sunt autorizate, iar ulterior se insinuează că acestea ar fi fost autorizate încă în 2008 sau 2009, (în condițiile în care DGAURF este organul care urma să le autorizeze și să țină evidența construcțiilor existente)?*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina dacă în procesul de autorizare și avizare a construcției gardului/gardurilor menționate, s-a ținut cont de dreptul de servitute (cale publică de acces) instituit asupra terenurilor nr. cad. *****, și *****. Cum urma a fi asigurată această servitute în conformitate cu schema de amenajare și documentația de proiect a construcției? Este respectată la moment această soluție (dacă există)? Cine poartă responsabilitatea pentru neasigurarea existenței căii de acces?*

*-obligarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău să delege în termeni proximi (dar nu mai mult de 15 de zile din momentul rămânerii definitive a hotărârii) a unui reprezentant împuternicit al DGAURF pentru deplasarea la fața locului și întocmirea unui nou act de constatare pe teren pentru folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului (cu stabilirea căii de acces pietonale între blocurile locative de pe ***** *****,***** - ***** și *****, pentru locatorii blocului locativ de pe ***** *****, cu informarea prealabilă a cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina despre data și ora deplasării la fața locului a reprezentantului DGAURF, pentru întocmirea Actului de constatare pe teren pentru folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului (pentru asigurarea protecției drepturilor).*

-încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze, formate din 5 000 lei (onorariul avocatului) în beneficiul fiecărei reclamante.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 mai 2025, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Calmîș Valentina și Barbuța Ala.

S-a obligat Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, să furnizeze informația solicitată de către reclamantele Calmâș Valentina și Barbuța Ala, prin cererea nr. 1 din 4 noiembrie 2022.

S-a încasat din contul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în beneficiul lui Calmâș Valentina cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 708,28 lei.

S-a încasat din contul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în beneficiul lui Barbuța Ala cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 708,28 lei.

În rest, pretențiile reclamantelor s-au respins ca neîntemeiate.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 28 mai 2025, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 mai 2025, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

La 30 octombrie 2025, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău a prezentat instanței de apel motivarea apelului (f. d. 140-146).

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a invocat că hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 27 mai 2025 a fost neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural. În opinia apelantei, instanța de fond a calificat greșit raportul juridic litigios și a interpretat eronat legislația aplicabilă, fapt ce a determinat soluționarea incorectă a litigiului.

Partea apelantă a relevat că instanța de fond nu a constatat pe deplin circumstanțele importante ale cauzei și că concluziile expuse în hotărâre au fost în contradicție cu materialele dosarului. Prin urmare, apelantul a considerat că au fost întrunite temeiurile legale pentru casarea hotărârii, potrivit prevederilor Codului administrativ și Codului de procedură civilă.

Apelanta a susținut că acțiunea introdusă de reclamante este inadmisibilă, deoarece acestea nu au respectat procedura prealabilă obligatorie prevăzută de Codul administrativ pentru acțiunile în obligare. Menționează că cererea depusă la 4 noiembrie 2022 nu a constituit o cerere prealabilă în sensul legii, deoarece nu a urmărit anularea unui act administrativ individual și nici emiterea unui asemenea act, ci doar examinarea repetată a unei cereri anterioare.

De asemenea, partea apelantă a arătat că procedura administrativă privind verificarea legalității gardurilor din zona imobilelor situate pe ***** a fost inițiată de Pretura sectorului Botanica, iar Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a avut doar rolul de autoritate implicată în examinarea chestiunii, comunicând Preturii rezultatele verificărilor efectuate. În aceste condiții, reclamantele ar fi trebuit să formuleze cererea prealabilă către Pretura sectorului Botanica, și nu către direcția apelantă.

Totodată, partea apelantă a invocat că acțiunea în instanță a fost depusă peste termenul legal de 30 de zile prevăzut pentru contestarea actelor administrative, termen care începea să curgă de la comunicarea sau notificarea soluției adoptate în procedura prealabilă.

Partea apelantă a mai susținut că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că terenurile vizate erau atribuite în folosință unor asociații de coproprietari în condominiu, iar instituirea unei servituți de acces sau modificarea regimului de folosință a terenurilor ar fi necesitat acordul tuturor coproprietarilor și adoptarea unei decizii de către Consiliul municipal Chișinău, care era autoritatea competentă în acest sens. În opinia apelantei, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare nu era organul competent să emită actul administrativ solicitat, motiv pentru care aceasta a fost indicată în mod eronat în calitate de pârât.

În final, partea apelantă a contestat și obligarea sa la plata cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4 708,28 lei pentru fiecare reclamantă, susținând că instanța de fond a aplicat eronat normele privind compensarea cheltuielilor de judecată și a dispus nejustificat încasarea dublă a acestei sume.

În baza acestor argumente, apelantul a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond în partea admisă și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie declarată inadmisibilă sau, după caz, respinsă ca neîntemeiată.

Poziția intimatelor pe marginea apelului:

La 15 ianuarie 2026, reprezentantul intimatelor Calmâș Valentina și Barbuța Ala, avocatul Bejenar Dumitru a depus referință asupra cererii de apel, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 31 octombrie 2025, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Bagrin Lucia.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost pronunțat public la 27 mai 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 28 mai 2025 (f. d. 122-123). Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 3 octombrie 2025 (f. d. 135), iar motivarea apelului a fost depusă la 30 octombrie 2025, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, intimatele Calmâș Valentina și Barbuța Ala, și reprezentantul acestora, avocatul Bejenar Dumitru au pledat pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

În ședința de judecată a instanței de apel, apelanta Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău nu s-a prezentat, procedura de citare fiind efectuată corespunzător. Astfel, Completul judiciar consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părții apelante.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicațiile intimatelor și a reprezentantului acestora, analizând normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În acord cu dispozițiile art. 39 din Codul administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 189 din Codul administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

În temeiul art. 10 din Codul administrativ, (1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 din Codul administrativ, (1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Conform art. 206 alin.(1) lit. c) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare).

Iar, potrivit art. 209 alin.(1) și (3) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

(3) **Pentru acțiunea în realizare**, acțiunea în constatare și acțiunea de control normativ **nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.**

După cum rezultă din materialele cauzei, urmează că Calmâș Valentina și Barbuța Ala prin prezenta cerere de chemare în judecată, depusă la 2 martie 2023, au solicitat, obligarea pârâtei Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, furnizarea informației solicitate prin cererea nr. 1 din 4 noiembrie 2022, respectiv, formulând o acțiune în realizare.

Conform art. 208 alin. (1) și (4) Cod administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

(4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că la materialele cauzei este anexată cererea prealabilă depusă de către reclamante privind eliberarea informației nr. 1 din 4 noiembrie 2022 (f. d. 36-40), cerere care a fost recepționată de către autoritatea pârâtă fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 41).

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cât și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Cu referire la fondul acțiunii:

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să

examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (HirroBalani v. Spaniei, nr.1*****64/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Din lucrările cauzei și din dosarul administrativ rezultă că la 4 noiembrie 2022, avocatul Bejenar Dumitru a depus cerere în interesele lui Calmâș Valentina și Barbuța Ala privind eliberarea informației prin care au solicitat: „*Să-mi fie eliberate copii autentificate a următoarelor acte:*

1.1. Actul nr. 39/2020 din 16.07.2020, întocmit de Direcţia Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

1.2. Actul nr. 40/2020 din 16.07.2020, întocmit de Direcția Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

*1.3. Certificate de urbanism informative pentru loturile de teren nr. cad. *****, ***** și ***** (plata taxelor necesare mi-o asum);*

*1.4. Actele ce confirmă hotarele liniilor roșii și schemele de amenajare a gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****;*

*2. Informarea dacă gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** au fost sau nu autorizate, în cazul unui răspuns afirmativ, solicită respectuos:*

1. Eliberarea copiilor autentificate a documentației de proiect, a schemei de amenajare, certificatelor de urbanism și avizele eliberate pentru autorizarea gardurilor nominalizate, extrasele din registrele de evidență a certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire (cu informația despre data primirii documentelor și data de

*eliberare a actelor administrative solicitate) precum și toate actele deținute de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în legătură cu autorizarea, avizarea, construcția și exploatarea gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****.*

*2. Informarea referitor la faptul de ce din scrisoarea nr. 21/3393/21/3387 din 03.07.2020 și din scrisorile nr. 01/1-07-16644 și 01/1- 07-16643, reiese că gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** nu sunt autorizate, iar ulterior se insinuează că acestea ar fi fost autorizate încă în 2008 sau 2009, (în condițiile în care DGAURF este organul care urma să le autorizeze și să țină evidența construcțiilor existente)?*

*3. Informarea dacă în procesul de autorizare și avizare a construcției gardului/gardurilor menționate, s-a ținut cont de dreptul de servitute (cale publică de acces) instituit asupra terenurilor nr. cad. *****, și *****. Cum urma a fi asigurată această servitute în conformitate cu schema de amenajare și documentația de proiect a construcției? Este respectată la moment această soluție (dacă există)? Cine poartă responsabilitatea pentru neasigurarea existenței căii de acces?*

3. *Delegarea în termeni proximi (dar nu mai mult de 30 de zile) a unui reprezentant împuternicit al DGAURF pentru deplasarea la fața locului și întocmirea unui nou Act de constatare pe teren pentru folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului, cu stabilirea căii de acces pietonale între blocurile locative de pe ***** *****,***** - ***** și bd *****, pentru locatorii blocului locativ de pe ***** *****.*

4. *Informarea subsemnatului despre data și ora deplasării la fața locului a reprezentantului DGAURF, pentru întocmirea Actului de constatare pe teren pentru folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului (pentru asigurarea protecției drepturilor clientelor subsemnatului).*

5. *A considera prezenta cerere a fi o cerere prealabilă în cazul nesoluționării, nesoluționării în termen și/sau soluționării parțiale a prezentei cereri.”*.

La 2 martie 2023, reclamantele Calmâș Valentina și Barbuța Ala au depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, solicitând:

-anularea în totalitate actul administrativ individual defavorabil fără număr și fără dată a Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău, prin care a fost lăsată fără soluționare cererea prealabilă nr. 1 din 4 noiembrie 2022, înaintată de avocatul Bejenar Dumitru în interesele cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina;

-obligarea Direcției Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău să emită actul administrativ individual prin care:

-eliberarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina copii autentificate a următoarelor acte:

-Actul nr. 39/2020 din 16 iulie 2020, întocmit de Direcția Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

-Actul nr. 40/2020 din 16 iulie 2020, întocmit de Direcția Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, de constatare pe teren privind folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului;

*-Certificate de urbanism informative pentru loturile de teren nr. cadastrale *****,***** și ***** (plata taxelor necesare și-o asumă);*

*-Actele ce confirmă hotarele liniilor roșii și schemele de amenajare a gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****;*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina dacă gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** au fost sau nu autorizate. În cazul unui răspuns afirmativ, să fie eliberate următoarele informații:*

*-eliberarea copiilor autentificate documentației de proiect, a schemei de amenajare, certificatelor de urbanism și avizele eliberate pentru autorizarea gardurilor nominalizate, extrasele din registrele de evidență a certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire (cu informația despre data primirii documentelor și data de eliberare a actelor administrative solicitate) precum și toate actele deținute de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în legătură cu autorizarea, avizarea, construcția și exploatarea gardurilor din ***** *****, ***** ***** și ***** *****.*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina referitor la faptul de ce din scrisoarea nr. 21/3393/21/3387 din 03.07.2020 și din scrisorile nr. 01/1-07-16644 și 01/1-07-16645, reiese că gardurile cu fundație de beton, din fier forjat amplasate în adiacentul clădirilor din ***** *****, ***** ***** și ***** ***** nu sunt autorizate, iar ulterior se insinuează că acestea ar fi fost autorizate încă în 2008 sau 2009, (în condițiile în care DGAURF este organul care urma să le autorizeze și să țină evidența construcțiilor existente)?*

*-informarea reclamantelor Barbuța Ala și Calmâș Valentina dacă în procesul de autorizare și avizare a construcției gardului/gardurilor menționate, s-a ținut cont de dreptul de servitute (cale publică de acces) instituit asupra terenurilor nr. cad. *****, și *****. Cum urma a fi asigurată această servitute în conformitate cu schema de amenajare și documentația de proiect a construcției? Este respectată la moment această soluție (dacă există)? Cine poartă responsabilitatea pentru neasigurarea existenței căii de acces?*

*-obligarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului Municipal Chișinău să delege în termeni proximi (dar nu mai mult de 15 de zile din momentul rămânerii definitive a hotărârii) a unui reprezentant împuternicit al DGAURF pentru deplasarea la fața locului și întocmirea unui nou act de constatare pe teren pentru folosirea rațională și după destinație a resurselor funciare a terenului (cu stabilirea căii de acces pietonale între blocurile locative de pe ***** *****,***** - ***** și bd *****, pentru locatorii blocului locativ de pe ***** *****, cu informarea prealabilă a cet. Barbuța Ala și Calmâș Valentina despre data și ora deplasării la fața locului a reprezentantului DGAURF, pentru întocmirea Actului de constatare pe teren*

pentru folosirea raţională şi după destinaţie a resurselor funciare a terenului (pentru asigurarea protecţiei drepturilor).

-încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze, formate din 5 000 lei (onorariul avocatului) în beneficiul fiecărei reclamante.

Fiind investită cu examinarea acțiunii în ordinea contenciosului administrativ, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Calmâș Valentina și Barbuța Ala și a obligat Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, să furnizeze informația solicitată de către reclamantele Calmâș Valentina și Barbuța Ala, prin cererea nr. 1 din 4 noiembrie 2022. S-a încasat din contul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în beneficiul lui Calmâș Valentina cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 708,28 lei. S-a încasat din contul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în beneficiul lui Barbuța Ala cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 708,28 lei. În rest, pretențiile reclamantelor s-au respins ca neîntemeiate.

Conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

În corespundere cu art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.

Un act administrativ de acordare periodică a prestaţiilor materiale sau băneşti este un act administrativ individual prin care o astfel de prestaţie se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.

Conform art. 21 din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În virtutea dispoziţiilor art. 22 din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În conformitate cu art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, (1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Completul judiciar constată că, hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Din actele dosarului rezultă că, la 4 noiembrie 2022, avocatul Bejenar Dumitru, acționând în baza mandatului acordat de cetățenele Calmâș Valentina și Barbuța Ala, a adresat către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului municipal Chișinău o cerere prin care a solicitat furnizarea unor informații oficiale și eliberarea copiilor autentificate ale unor documente aflate în posesia autorității publice.

Prin cererea respectivă s-au solicitat, inter alia, copiile actelor de constatare întocmite de autoritatea publică în anul 2020, certificate de urbanism informative pentru anumite terenuri identificate prin numere cadastrale, documente ce confirmă hotarele liniilor roșii și schemele de amplasare a gardurilor situate în perimetrul ***** *****, ***** din municipiul Chișinău, precum și informații referitoare la existența sau inexistența autorizațiilor pentru gardurile amplasate în zona menționată.

Totodată, prin aceeași cerere a fost solicitată furnizarea unor informații suplimentare privind circumstanțele în care anterior autoritatea publică ar fi comunicat că respectivele construcții nu sunt autorizate, iar ulterior s-ar fi afirmat că acestea ar fi fost

autorizate în anii 2008-2009, precum și informații referitoare la respectarea dreptului de servitute instituit asupra unor terenuri adiacente.

Colegiul judiciar constată că cererea formulată de reprezentantul reclamantelor reprezintă, în esență, o cerere de acces la informații oficiale aflate în posesia unei autorități publice, fiind incident cadrul normativ privind accesul la informație, precum și dispozițiile Codului administrativ al Republicii Moldova referitoare la obligația autorităților publice de a examina cererile persoanelor.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că dreptul de acces la informație este consacrat la nivel constituțional. Astfel, potrivit art. 34 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Conform alin. (2) al aceluiași articol, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

În dezvoltarea acestor prevederi constituționale, Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație stabilește cadrul juridic al exercitării dreptului de acces la informațiile oficiale.

Potrivit art. 4 alin. (1) din legea menționată, orice persoană are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale. De asemenea, conform art. 10 alin. (1) din aceeași lege, persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații orice informații aflate în posesia acestora, iar alin. (3) al aceluiași articol prevede expres că solicitantul este absolvit de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Totodată, art. 11 alin. (1) din Legea privind accesul la informație stabilește obligația furnizorilor de informații de a asigura informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și de a garanta liberul acces la informație.

În același timp, Colegiul judiciar reține că activitatea autorităților publice în raport cu cererile persoanelor este reglementată și prin dispozițiile Codului administrativ al Republicii Moldova. Astfel, potrivit art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă trebuie să se întemeieze pe principiul legalității, iar conform art. 6 și art. 7 din același cod, autoritățile publice sunt obligate să respecte principiile proporționalității, transparenței și bunei administrări.

De asemenea, potrivit Codului administrativ, orice persoană are dreptul de a se adresa autorităților publice cu cereri și de a obține examinarea acestora într-un mod imparțial, eficient și într-un termen rezonabil. Autoritatea publică are obligația de a examina cererea și de a adopta o soluție motivată, fie prin emiterea unui act administrativ, fie prin comunicarea unui răspuns corespunzător solicitantului.

Analizând circumstanțele speței, Completul specializat constată că Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, în calitate de autoritate publică și furnizor de informații, nu a demonstrat că ar fi furnizat reclamantelor informațiile solicitate prin cererea din 4 noiembrie 2022 și nici că ar fi emis un răspuns motivat prin care să justifice refuzul de a furniza aceste informații. În aceste condiții, Colegiul judiciar apreciază că autoritatea publică a manifestat o inacțiune administrativă, constând în

neexaminarea corespunzătoare a cererii și neasigurarea accesului la informațiile solicitate.

Potrivit art. 189 din Codul administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său printr-o acțiune sau inacțiune a unei autorități publice poate sesiza instanța de contencios administrativ pentru apărarea drepturilor sale.

În ceea ce privește argumentele invocate de autoritatea pârâtă, potrivit cărora procedura administrativă ar fi fost inițiată anterior de Pretura sectorului Botanica în anul 2020 în legătură cu verificarea legalității gardurilor amplasate în zona *****, Completul specializat reține că aceste argumente sunt lipsite de relevanță pentru soluționarea prezentei cauze. Or, obiectul prezentei acțiuni îl constituie furnizarea unor informații oficiale solicitate prin cererea din 4 noiembrie 2022, iar procedura administrativă menționată de autoritatea pârâtă reprezintă o procedură distinctă, inițiată în alte circumstanțe și având un alt obiect.

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că prima instanță a apreciat corect circumstanțele cauzei și a aplicat în mod corespunzător normele juridice incidente atunci când a dispus obligarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare să furnizeze informațiile solicitate prin cererea nr. 1 din 4 noiembrie 2022.

Referitor la cerința reclamantelor privind anularea pretinsului act administrativ individual defavorabil prin care cererea ar fi fost lăsată fără soluționare, Colegiul judiciar reține că potrivit art. 10 alin. (1) din Codul administrativ actul administrativ individual reprezintă o dispoziție sau decizie oficială emisă de o autoritate publică pentru reglementarea unui caz individual și pentru producerea de efecte juridice. Din materialele dosarului nu rezultă însă existența unui asemenea act administrativ emis de autoritatea pârâtă. În lipsa unui act administrativ concret, nu poate fi dispusă anularea unui act administrativ inexistent, motiv pentru care această pretenție a fost corect respinsă de prima instanță ca neîntemeiată.

În ceea ce privește cerința reclamantelor privind obligarea autorității publice de a delega un reprezentant pentru deplasarea la fața locului și întocmirea unui nou act de constatare pe teren, Colegiul judiciar constată că reclamantele nu au demonstrat existența unei obligații legale concrete în sarcina autorității publice de a efectua o asemenea acțiune în termenul solicitat.

Potrivit art. 93 din Codul administrativ, fiecare parte trebuie să probeze circumstanțele pe care își întemeiază pretențiile sau obiecțiile. În absența unor argumente și probe pertinente care să justifice această solicitare, prima instanță în mod corect a respins această pretenție.

Referitor la cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul judiciar reține că potrivit art. 94 și art. 96 din Codul de procedură civilă partea care a pierdut procesul urmează să compenseze părții care a câștigat cheltuielile de judecată, inclusiv cheltuielile de asistență juridică, în măsura în care acestea sunt reale, necesare și rezonabile. Din documentele anexate la dosar rezultă că reclamantele Calmâș Valentina și Barbuța Ala au achitat fiecare suma de 4 708,28 lei pentru serviciile juridice prestate de Cabinetul avocatului „Bejenar Dumitru”, fapt confirmat prin documentele de plată anexate la materialele cauzei.

Având în vedere natura și complexitatea litigiului, precum și volumul activității desfășurate de reprezentantul reclamantelor, Completul specializat apreciază că aceste cheltuieli sunt reale, necesare și rezonabile, motiv pentru care ele urmează a fi compensate din contul autorității pârâte.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ, instanța de judecată poate obliga autoritatea publică să întreprindă o anumită acțiune atunci când pretenția reclamantului este întemeiată. În speță, Colegiul judiciar constată că sunt întrunite condițiile legale pentru obligarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare să furnizeze reclamantelor informațiile solicitate prin cererea din 4 noiembrie 2022.

Examinând argumentele invocate în cererea de apel, raportate la circumstanțele cauzei și la prevederile cadrului normativ aplicabil, Colegiul judiciar apreciază că acestea sunt neîntemeiate și nu pot constitui temei pentru casarea hotărârii instanței de fond, din următoarele considerente.

În ceea ce privește susținerea apelantei potrivit căreia instanța de fond ar fi calificat eronat raportul juridic litigios și ar fi aplicat greșit normele de drept material și procedural, Colegiul judiciar relevă că aceste afirmații au un caracter general și declarativ, nefiind susținute prin argumente juridice concrete care să demonstreze în ce mod instanța de fond ar fi interpretat sau aplicat eronat dispozițiile legale incidente. Or, potrivit principiilor procedurii administrative și ale procesului civil, simpla exprimare a dezacordului față de soluția instanței nu poate constitui, prin ea însăși, un temei suficient pentru modificarea sau casarea hotărârii judecătorești.

Completul specializat reține că instanța de fond a examinat cauza în limitele obiectului acțiunii deduse judecății, a stabilit circumstanțele relevante ale cauzei în baza probelor administrate și a aplicat corect normele de drept material incidente, oferind o motivare suficientă și coerentă a soluției pronunțate.

Referitor la argumentul apelantei potrivit căruia acțiunea ar fi inadmisibilă din motivul nerespectării procedurii prealabile prevăzute de Codul administrativ, Colegiul judiciar constată că această susținere este neîntemeiată.

Potrivit art. 17 și art. 18 din Codul administrativ al Republicii Moldova, orice persoană are dreptul de a se adresa autorităților publice cu cereri și de a solicita examinarea acestora, iar autoritățile publice au obligația de a examina cererile primite și de a comunica solicitantului soluția adoptată. Totodată, în temeiul art. 189 din Codul administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său prin acțiunea sau inacțiunea unei autorități publice poate sesiza instanța de contencios administrativ.

Din materialele dosarului rezultă că, la 4 noiembrie 2022, reprezentantul reclamantelor a adresat autorității publice o cerere prin care a solicitat furnizarea unor informații și eliberarea copiilor unor documente oficiale aflate în posesia acesteia. Această cerere constituie, în mod evident, o solicitare adresată autorității publice în cadrul procedurii administrative și reprezintă, în esență, o etapă prealabilă sesizării instanței de contencios administrativ, întrucât prin intermediul acesteia reclamantele au solicitat autorității publice examinarea unei situații juridice concrete și adoptarea unei soluții corespunzătoare.

Prin urmare, Colegiul judiciar nu poate reține argumentul apelantei potrivit căruia cererea din 4 noiembrie 2022 nu ar constitui o cerere prealabilă în sensul legislației. Dimpotrivă, aceasta reprezintă o manifestare a dreptului persoanei de a se adresa autorității publice, iar lipsa unui răspuns sau furnizarea incompletă a informațiilor solicitate constituie o formă de inacțiune administrativă susceptibilă de a fi supusă controlului instanței de contencios administrativ.

În același context, Colegiul judiciar reține că obiectul prezentei acțiuni nu îl constituie anularea unui act administrativ individual, ci obligarea autorității publice la efectuarea unei acțiuni, respectiv furnizarea informațiilor solicitate. Potrivit art. 224 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, în cadrul unei acțiuni în realizare, instanța de contencios administrativ poate obliga autoritatea publică să întreprindă o anumită acțiune atunci când o asemenea pretenție este întemeiată.

Prin urmare, argumentul apelantei potrivit căruia cererea prealabilă ar fi trebuit să urmărească anularea sau emiterea unui act administrativ individual nu poate fi reținut, întrucât acesta nu corespunde naturii juridice a acțiunii formulate în prezenta cauză.

De asemenea, Colegiul judiciar nu poate reține nici argumentul apelantei potrivit căruia cererea prealabilă ar fi trebuit adresată Preturii sectorului Botanica, iar nu Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare.

Din analiza cadrului normativ și a atribuțiilor instituționale ale autorităților publice rezultă că Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău este autoritatea publică competentă în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și gestionării informațiilor privind documentația urbanistică și autorizarea construcțiilor pe teritoriul municipiului Chișinău. În consecință, informațiile solicitate de reclamante - referitoare la certificate de urbanism, autorizații de construire, scheme de amplasare a gardurilor, precum și la actele de constatare întocmite în acest sens – se află în mod firesc în posesia acestei autorități publice.

Faptul că Pretura sectorului Botanica ar fi inițiat o procedură administrativă privind verificarea legalității gardurilor nu exclude competența direcției apelante de a furniza informațiile solicitate și nici nu exonerează această autoritate de obligația de a răspunde solicitărilor formulate de persoanele interesate.

În ceea ce privește argumentul apelantei referitor la depășirea termenului de 30 de zile pentru sesizarea instanței, instanța de apel constată că acesta este, de asemenea, neîntemeiat. În speță, obiectul acțiunii îl constituie inacțiunea autorității publice manifestată prin neexaminarea corespunzătoare a cererii și necomunicarea informațiilor solicitate. În astfel de situații, termenul de contestare începe să curgă din momentul în care solicitantul ia cunoștință de refuzul explicit sau implicit al autorității publice ori de neexecutarea obligației legale de a răspunde cererii.

Or, apelanta nu a demonstrat că ar fi comunicat reclamantelor un răspuns complet și motivat în termenul legal, astfel încât să se poată considera că termenul de contestare a început să curgă la o dată certă anterioară introducerii acțiunii în instanță.

Completul specializat apreciază ca neîntemeiate și susținerile apelantei potrivit cărora terenurile vizate ar fi atribuite în folosință unor asociații de coproprietari în condominiu, iar instituirea unei servituți de acces sau modificarea regimului de folosință

a terenurilor ar fi necesitat acordul tuturor coproprietarilor sau adoptarea unei decizii a Consiliului municipal Chișinău.

Or, din analiza obiectului cererii de chemare în judecată rezultă că reclamantele nu au solicitat instituirea unei servituți și nici modificarea regimului juridic al terenurilor respective, ci exclusiv furnizarea unor informații și documente oficiale aflate în posesia autorității publice. În consecință, aceste argumente sunt lipsite de relevanță pentru soluționarea litigiului dedus judecății.

Nu poate fi reținut nici argumentul apelantei potrivit căruia aceasta ar fi fost indicată în mod eronat în calitate de pârât, întrucât informațiile solicitate de reclamante se referă în mod direct la documentația urbanistică și la actele administrative emise sau gestionate de Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, autoritate care, în mod evident, deține sau ar trebui să dețină aceste informații.

În ceea ce privește critica formulată de apelantă referitoare la obligarea sa la plata cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul judiciar reține că potrivit art. 94 alin. (1) și art. 96 din Codul de procedură civilă, partea care pierde procesul urmează să compenseze părții care a câștigat cheltuielile de judecată suportate, inclusiv cheltuielile pentru asistență juridică, în măsura în care acestea sunt reale, necesare și rezonabile.

Astfel, Colegiul judiciar constată că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată cu respectarea normelor de drept material și procedural aplicabile, iar argumentele invocate de partea apelantă nu sunt de natură să infirme concluziile acesteia.

În consecință, argumentele invocate în cererea de apel sunt neîntemeiate și nu pot conduce la casarea hotărârii instanței de fond.

În final, Colegiul judiciar notează că, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelanta nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă şi sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea dată este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale participanţilor la proces.

Alte argumente invocate de apelantă în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru

examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Direcția generală arhitectură urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 mai 2025.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului,
judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Cașcaval Andrei

Bagrin Lucia